

Ağacəfər HƏSƏNLİ

Şahin Həmidlinin imzası ilə, necə deyirlər, ta binəyi-qədimdən, sovet dönməyindən tanışam. Lərikən ən yüksək dağ silsiləsində qərar tutan Tikəband kəndində doğulan, burada boya-başa çatan, orta məktəbi qurtaran, qiyabi surətdə o zamankı universitetimizin Filologiya fakültəsini bitirən gənc şair istehsalatda çalışa-çalışa qələmini də heç vaxt yerə qoymadı. Bir-birindən maraqlı şeirlər yazdı, ara-sıra mətbuata yol tapdı, sevincini el-obasıyla bölüşdü, ədəbi mühitdə imzasını tanıtdırdı. Yaxşı yadımdadır, təxminən 45 il öncə müəllifin "Döbiyyat və incəsənət" qəzetində

*Lələlər o qədər qızarmışdı ki,
Üfüqlər dönmüşdü lələ rənginə -*

sonluğu ilə bitən maraqlı şeirini hər kəs özərlənmişdi. Məmməd Arazın xeyir-duası ilə dərc olunan o şeir Şahinin ədəbi yaradıcılığında həlledici məqam idi. Bu, gənc şairin ciddi mətbuat orqanında işıq üzü görün ilk əsəriydi, uğurla qarşılanmışdı. Və nə yaxşı ki, misal çəkdiyimiz o cür orijinal sətirlərin müəllifi yerində saymadı, indi bu imza altında 10-dək kitab çap etdirib, poeziyaya təsədüfən gəlmədiyini təsdiqləyib.

Söylədiklərimin məntiqi davamı kimi, yaxınlarda Şahin Həmidlinin "Təbiət dilini öyrədir bizə" (Bakı, "Apostrof-A" nəşriyyatı, 2022) adlı maraqlı poetik nümunələrindən ibarət söz-nögmə çələngi nəşr olunub. Akif Dənizadənin dizayn verdiyi bu topluya tanınmış şair Balayar Sadiq özünəməxsus ön söz yazıb və həmkarını yüksək səviyyədə dəyərləndirib: "Müəllifin bu kitabına toplanmış poetik nümunələr yetkin şair düşüncəsinin sonot müstəvisində əyanlaşmışdır. Şahin Həmidlinin şair kimi fərdi yaradıcılıq məncərəsini səciyyələndirən önəmli xüsusiyyət onun vətəndaşlıq qayəsinin səmimiyyəti ilə dolğunluğudur".

Şahin təbiət şairidir və odlu dillə, böyük ilhamla Azərbaycan torpağını böyükdür, onun gözəlliklərini qabardır, şeirə gətirir. Müəllifin obrazları metaforaları, tapıntıları özünəməxsusluğu ilə seçilir. Nümunə üçün də "Təbiət dilini öyrədir bizə" (həm də kitabın adıdır) beş bəndlik şeirə diqqət yetirək:

*Tökülən şələlə ruh verir çaya,
Zirvədə açılıb gözəl mənzərə.
Yazı taxtasıdır elə bil qaya,
Sınıf otağına oxşayır dərə.*

Şələlə çaya ruh, qol-qanad verir, çünki çayın ən hündür yerindən tökülür, buna haqqı var - o həm də cəsurluq, qəhrəmanlıq simvoludur, özünü qayadan atır. Təbii şəkildə gözəl mənzərə yaradır. Bəndin ikinci misrasının bitidiyi yerdə şair müşahidəsi daha bir bənzərsiz obraz ərsəyə gətirir. Əlbəttə, qayanı yazı taxtasına bənzətməsi, dar dərəni sinif otağına oxşatması yenilikdir, özünəməxsusluqdur.

Təhlil obyektinə çevirdiyimiz şeirin ikinci bəndi heç birincidən geri qalmır. Müəllif əlvan forma ilə məzmunu üzvi vohəddə halında birləşdirir. Bu zaman nə zahiri əlamət kimi formaya xələl gəlir, nə də məzmununa.

*Çox sevir göylərin yağış dilini,
Ötür səhər-səhər yay ləhcəsində.
Hər gün salamlayır səhər yelini,
Bulaqla danışır çay ləhcəsində.*

Yazın yerin başına siqal çəkəməsi, payızın torpağın barını yığması, təbiətin yaşillıq ovuna çıxması, ağacın külək dilində danışması, dərənin duman dilini öyrənməsi, dağ havasının yerə təlim keçməsi və s. detallar, ifadələr şeirə dolğunluq, bitkinlik, tərəvət verir. "Dan üzü sökülür Ay işığında" şeiri kitabın ilk şeirilo həmahəngdir. Elə bil şair "yarımçıq obrazlarını" burada daha sonsuz istəklə davam etdirir:

*...Göylərə ismarış göndərir bu dağ,
Dərədə duman fikir götürür.
Soyuq qış günündə çağlayan bulaq
Günəşin şəklini çəkib götürür.*

Şahin Həmid nə qədər zəngin təbiətə təmas qırsa da, gözəlliklərinin aludəçisi, vurğunu olsa da, bütün bunların yenə fonunda insanın dayandığını anlayır. Yaratdığı obrazlar, surətlər, doğma kənd adamlarıdır. Və

dirəm bir qızıl payıza doğru", "Yer asıb boy-nundan boyunbağıtək", "Azərbaycanım", "İşıq dənizinə düşdü gözlərim", "Qayadan üzülən bulaq", "Payız səhəri", "Xankəndi", "Bulağa məktub" kimi şeirlərdə təkcə tərənnüm, kor-korana vəsf öno çəkilmir, yaşantılar duyğu və hisslərinin süzgücündən keçir. Bu mənada "Bir dahi rəssamdır ana təbiət" şeiri xarakterikdir:

*...Bahardır torpaqçün könlünü qoyan,
Bahar gələm kimi oyanır çöllər.
Nə fırça görürün, nə də bir boya,
İlahi rənglərə boyanır çöllər.*

*Baxmaqdan qalmayıb göylərdə taqət,
Buludlar alınından silir tarini.
Bir dahi rəssamdır ana təbiət -
Sərgiyə çıxarıb əl işlərini...*

Yeri gəlmişkən, Şahin Həmidli din-iman əhlidir, Allah adamıdır, əmülsələh insan kimi orucundan, namazından qalmır. Onun islami dəyərlərə verdiyi qiymət əsərlərində ilkin təcəssümünü tapır. Vaxtilə Şahinin müqəddəs "Quran" ayələrini şeitan ayələri adlandıran Salman Rüşdiyə ünvanladığı həcv orijinallığı və forma əlvanlığı ilə seçilirdi. Ümumiyyətlə, məlum mövzu sanki bütün yaradıcılığını səciyyələndirir və tamamlayır. "Namazın, orucun mənə xeyri" şeirində diqqət yetirək:

gözlərimdən, Vətən, ay Vətən" nögməsi ilə sonluqla bitir:

*Həmişə yanında dolaşır ruhum,
Qürbət ölkələrə olsa səfərim.
İzn ver, başımı dizinə qoyum,
Yerin məzarımdır, göyün kəşməni.*

Müəllifin yeni kitabında yer aldığı şeirlərdə bədii təşbehlər, obrazlar, bənzətmələr əl-əlvandır. O, "müsləman himnidir bu azan səsi" deyir, "dərələri soyuducu" adlandırır, göyde buludların var-göl cələməsini "cücəli toyuğun çəlonməsinə" oxşadır, şairin nəzərində "yamacın köksündə turşəng, yarıp otəri var", təndir içindəki ağarmış kül "anaların üz ağlığıdır", tozun-torpağın gizlətdiyi qaynar bulaq "çağlayan ilham çeşməsidir, yer heç zaman qəlbini sındırmır", müqəddəs Məhərrəm ayında "şeytanın ruhu diksinir", hər yazığı "bulud dünyanı yağışıyla salamlayır".

Əvvəlki kitablarında olduğu kimi, Şahin Həmidli bu kitabında da şeirimizin şəhd-şirəsinə, folklorun, şifahi xalq ədəbiyyatından gen-bol yaradıcılıqla istifadə edir, təsirlərin, maraqlı nümunələrlə oxucusunu sevincdirir. Qoşma və gərayılların kökünü "Dədə Qorqud" və "Koroğlu" dastanlarından, Qurbanidən, Xətəidən, Vaqifdən, Aşıq Abbasdan, Xostə Qasımdan, Ələsgərdən götürür. Bu qaynaqlar əzəli əbədi, saf-duru, tü-

Təbiət dilində danışan şair

Şahin təbiət şairidir və odlu dillə, böyük ilhamla Azərbaycan torpağını vəsf edir, onun gözəlliklərini qabardır, şeirə gətirir. Müəllifin obrazları metaforaları, tapıntıları özünəməxsusluğu ilə seçilir.

bu mövzuda yazdığı şeirlərdən birini elə işıqlı sətirlərlə bitirir.

*Onların zəngindir ilk xoruz banı,
Oyadır yuxudan bu zəng hər yanı.
Açılan şəhərin, sökülən damın,
Lap elə özüdür kənd adamları.*

Əlbəttə, hər bir şairin doğulduğu mühit onun formalaşması üçün ilkin şərt və zəmindir. Şahin Həmidin ata yurdu Tikəband əsrarəngiz təbii gözəlliyə malik dağ silsiləsində yerləşir. Ürökləri vəcdəyə gətirən keçilməz qayalıqlar, zümrüd meşələr, insanın huşunu aparan vəhşi quşların könül oxşayan nögmələri, zəngin bitki örtüyünün oyatdığı rayihə, ötriyat, çayların həzin zümzümələri tamam özgə ələmdir. Şairin "Dağ bəndəvəsi", "Ge-

*Səbrin işığında gözüm nurlanır,
Tamahın ömrünə qəsd oluram mən.
Oruc tutduğum gün üzüm nurlanır,
Təpədən-dırnağa məst oluram mən.*

Və yaxud şair "Dizlərim yerdədir, üzüm qibləyə" şeirində də cyni motiv üstə köklənir. Allah eşqi, Ulu Yaradana inam, xaliqə sonsuz sevgi, Tanrıya tapınmaq istəyi bütün misraların mayasına hopub. Lakin Azərbaycan coşqusunu, Vətən məhəbbəti dini mövzuda Şahinin yazdığı əksər əsərlərinin də içindən keçir. Vətən - "daim yanan ocaqdır", külöklərin dalğalandığı "ücrəngli bayraqdır", şücaətli "Şah Xətəinin qılıncıdır". Kərbələdə dəfn olunan "Məhəmməd Füzulinin ürökləri fəth edən qozəllərdir". Doğma yurd haqda Şahinin ilhamla qələmə aldığı "Görən

kənməz mənbədir. Kiçik hecalı "Önümüzə ucalan dağ" həzin şeirindəki axıcılıq, dolğunluq, təzəlik, aydınlıq heç kəsi biganə qoymur:

*Elə bil ki, göy öpüşür
Zirvəsiylə dədə-dodaq.
Bu dağ özü bir binadır,
Hər qayası bir daş otaq.*

İkinci Qarabağ savaşı xalqımızın əzəmətinə, ordumuzun qeyrətinə, rəşadətini, Ali Baş Komandanımızın dəyanətini bütün dünyaya göstərdi və erməni qəsbkarlarına qarşı vuruşduğumuz o 44 gün həm də birlik günü kimi tarixə qovuşdu. Mühəribə mövzusu poeziyamızda, nəsrimizdə, publisistikamızda az-çox işlənilib, kitablar çap olunub, dərjələr, qozətlər çıxıb, qəhrəmanlıqlar vəsf edilib. Şahin Həmid də bu vacib mövzuya biganə qalmayıb. Yekunda qeyd etməyi lazım bilirik ki, şairin "Canım-gözüm, Azərbaycan əsgəri" şeiri Qabilin cənialdı əsərlə səsleşsə də, maraq doğurmağa bilməz.

*Uğur gəlir bu cığırta, bu izlə,
Bas bağrıma, Şuşamızı özizlə,
Xankəndini ermənidən təmizlə,
Canım-gözüm, Azərbaycan əsgəri!*